

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/20/2017
Identifikačné číslo spisu:	1508220119
Dátum vydania rozhodnutia:	24.04.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1508220119.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladíka a členov senátu JUDr. Janky Cisárovej a JUDr. Jána Šikutu, PhD. v spore žalobcu T., bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. Zuzanou Lapárovou, advokátkou v Nových Zámkoch, Forgáčova bašta 7, proti žalovanému News and Media Holding a.s. so sídlom Einsteinova 25, Bratislava, zastúpenému advokátskou kanceláriou Škubla & Partneri s.r.o., so sídlom v Bratislave, Einsteinova 25, Digital Park II, v menej ktorej koná Mgr. Martin Škubla, konateľ a advokát, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 33.193,92 Eur, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 16 C 239/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 27. mája 2015 sp. zn. 5 Co 254/2013, takto

rozhodol:

I. Dovolanie proti výroku rozsudku Krajského súdu v Nitre z 27. mája 2015 sp. zn. 5 Co 254/2013, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku o zamietnutí žaloby nad priznaných 10.000,- Eur, o d m i e t a.

II. Dovolanie proti výroku rozsudku Krajského súdu v Nitre z 27. mája 2015 sp. zn. 5 Co 254/2013, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 10.000,- Eur tak, že žalobu zamietol, z a m i e t a.

III. Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky rozsudkom z 9. mája 2013 č. k. 16 C 239/2008-418 uložil žalovanému (predtým SPOLOČNOSŤ 7 PLUS s.r.o. so sídlom v Bratislave, Panónska cesta 9) povinnosť v časopise Šarm, do 15 dní po právoplatnosti rozsudku uverejniť správu s ospravedlnením: „V ženskom týždenníku „Šarm“ číslo 28 z 8. júla 2008 na stránkach 22 až 24 sme uverejnili článok pod názvom „Biznis s rakovinou“, v ktorom boli uvedené skutkové tvrdenia, že „klinický onkológ Z. mal pripraviť zdravotné poisťovne o viac ako devätnásť miliónov korún, v rokoch 1995 až 2004 si mal dávať preplácať onkologickú liečbu, ktorú v skutočnosti nikomu nepodal, vraj liečil aj zdravých ľudí, ktorých držal v omyle, že majú nádor, znalecké posudky a svedectvá mali mnohé odhaliť, pani T. popisovaná v článku

nemala byť riadne liečená, onkológ nevypisoval recepty, ale drahé lieky dával pacientom rovno v ordinácii, nechcel vydať zdravotnú kartu, zdravotná dokumentácia, ktorú od neho T. prevzala, v mnohých prípadoch nebola v poriadku ani kompletná a mnohých pacientov v nej vôbec nenašla, našli sa aj falošné nálezy a ich opisy, takže pán doktor v tom zrejme nebol sám, preplatené lieky za milióny nikdy neboli naozaj fyzicky čerpané, iba papierovo cez eseročku“. Obsah tohto článku je skreslený, nepravdivý a zasiahli sme ním veľmi vážne do práv na ochranu osobnosti T. a znížili sme jeho vážnosť, dôstojnosť a česť, za čo sa mu ospravedľujeme“.

Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 10.000,- Eur do 15 dní po právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti návrh zamietol. O trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa domáhal odstránenia následkov neoprávnených zásahov žalovaného do jeho práva na ochranu osobnosti a primeraného zadost'učinenia spočívajúceho ako v ospravedlnení tak i v priznaní materiálnej satisfakcie vo výške 33.193,92 Eur. Žalovaný v ženskom týždenníku „Šarm“ č. 28 uverejnil článok pod názvom „Biznis s rakovinou“. V článku sú skutkové tvrdenia, ktoré sa dotýkajú jeho cti a dôstojnosti a z článku je možné jednoznačne určiť len osobu žalobcu, pretože je jediný onkológ pôsobiaci v B. v odbore onkológia s krstným menom Z.. V článku sú uvedené skutkové tvrdenia, ktoré vrátane textu na obálke časopisu sa hrubo dotkli jeho cti a dôstojnosti tým, že vyvolávajú dojem, že pacientov a poisťovne klamal. Článok vyvoláva dojem, že je podvodník, ktorý zarábala na ľudskom nešťastí a ako lekár neliečil riadne svojich pacientov a obohatil sa na ľudskom nešťastí na úkor poisťovne. Článok mal negatívny vplyv i na jeho rodinných príslušníkov. Článok bol zverejnený v celoslovensky rozširovanom známom a vyhľadávanom časopise, ktorý má široký okruh čitateľov a náklad 118 000 výtlačkov a je zverejnený na internete. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že žalobca nebol odsúdený ako to vyplýva z rozsudku Okresného súdu Komárno pod sp. zn. 3 T 210/2007. Mal za to, že nemateriálne zadost'učinenie nie je postačujúce v tomto prípade i vzhľadom na to, že žalobca nebol uznaný vinným. Preukázalo sa, že tvrdenia uvedené v článku sú nepravdivé a samotný článok zasiahol do osobnostných práv žalobcu, čo sa prejavilo v jeho osobnom, rodinnom i verejnom živote. Uvedené zmeny boli v príčinnej súvislosti s publikovaným článkom. Žalobcovi preto priznal nemajetkovú ujmu vo výške 10.000,-Eur, keďže túto sumu považoval za primeranú. Žalobca neunesol dôkazné bremeno v tej časti, týkajúcej sa zamestnania v B. Neuvedol ani jeden prípad, že by sa o zamestnanie zaujímal a bol by odmietnutý.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Nitre rozsudkom z 27. mája 2015 sp. zn. 5 Co 254/2013 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti výroku o povinnosti žalovaného uverejniť v časopise Šarm správu s ospravedlnením a v časti výroku o zamietnutí zvyšku návrhu. V napadnutej časti výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 10.000,- Eur rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh zamietol. Odvolací súd v dôvodoch rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, správne zistil skutkový stav a vec správne posúdil po právnej stránke. Stotožnil sa s dôvodmi súdu prvého stupňa uvedenými v napadnutom rozsudku, na tieto poukázal ako na správne a preto ich neopakoval (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Poukázal na to, že v prejednávanej veci došlo ku kolízii (vzájomnému stretu) dvoch chránených záujmov (práv). Na jednej strane išlo o právo žalobcu domáhať sa zákona zodpovedajúcim spôsobom ochrany v prípade neoprávneného zásahu, na druhej strane išlo o slobodu prejavu - jeden zo základných pilierov existencie demokratickej spoločnosti i rozvoja každého človeka, na strane žalovaného. Podľa názoru odvolacieho súdu bol správny záver prvostupňového súdu, že zverejnením článku došlo k porušeniu práva žalobcu na ochranu osobnosti. Preto sa odvolací súd plne stotožnil s dôvodmi a závermi súdu prvého stupňa ohľadom dôvodnosti žaloby v časti uloženia povinnosti žalovaného zverejniť v časopise Šarm správu s ospravedlnením v rozsahu tak, ako to bolo určené súdom prvého stupňa.

Pokiaľ ide o posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy odvolací súd dospel k záveru, že žalobcovi neoprávneným zásahom do osobnostných práv chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka, konkrétne práva na česť a podobizeň a s tým imanentne spojeným právom na súkromie, nebola spôsobená závažná ujma, za ktorú by mu mala patriť aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). V danom prípade je postačujúce morálne zadost'učinenie, neexistenciu závažnej ujmy spôsobenej žalobcovi neoprávneným zásahom do jeho osobnostných práv, pritom objektívne vyhodnotil z hľadiska obsahu, intenzity a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Žalobca nie je bežný občan, preto musí zniesť skutočnosť, že médiá sa

môžu zaujímať o výkon jeho práce a s ním súvisiacimi okolnosťami a takou bolo aj trestné stíhanie žalobcu. Pokiaľ bola na žalobcu podaná obžaloba, bolo právom a z hľadiska práce médií i povinnosťou, ak mali vedomosť o trestnom stíhaní, informovať verejnosť o tejto skutočnosti. Žalobca nepreukázal objektívne hľadiská pre posúdenie existencie závažnej ujmy v osobnostných právach ani v pracovnej, ani spoločenskej či súkromnej oblasti svojho života. Všetky skutočnosti, ktoré uvádzal ako závažnú ujmu spôsobenú zverejnením predmetného článku boli jeho subjektívnymi pocitmi, alebo nevykazovali znaky značnej miery, či závažnej ujmy. Neoprávnený zásah do osobnostných práv môže, avšak nemusí mať aj difamačné dôsledky, teda neoprávnený zásah nemusí vždy vyvolať zníženie vážnosti alebo dôstojnosti dotknutej osoby. Mal za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadom preukázania podmienok na priznanie majetkovej satisfakcie, preto v uvedenej časti rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu na priznanie nemajetkovej ujmy zamietol. Pritom potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v časti zamietnutia zvyšku požadovanej nemajetkovej ujmy. Keďže bolo preukázané, že fakty uvedené v predmetnom článku neboli pravdivé a hodnotiace úsudky nemali oporu, pretože vychádzali z nepravdivých faktov (neexistujúcich skutočností), preto rozsudok súdu prvého stupňa v časti povinnosti zverejniť ospravedlnenie považoval za vecne správny, preto ho v uvedenej časti potvrdil.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal 20. januára 2016 dovolanie žalobca, proti výroku, ktorým bol potvrdený prvostupňový rozsudok o zamietnutí nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nad priznaných 10.000,- Eur a proti výroku, ktorým bol zmenený výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým mu bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,-Eur tak, že aj v tejto časti návrh zamietol. Namietal, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to s poukazom na § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. a takisto namietal, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Uviedol, že napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť v ňom použitých argumentov, či skutkových zistení. Odvolací súd mu uložil nespĺniteľné dôkazné bremeno, keď neuviedol, čo ešte mal preukázané. Podľa jeho názoru preto bola porušená zásada rovnosti účastníka konania (čl. 47 ods. 3 Ústavy). Vadou konania je aj neúplnosť a nesprávnosť zisteného skutkového stavu a hlavne jeho hodnotenia, o ktoré odvolací súd oprel svoje právne závery. V tomto smere sa absolútne nevyporiadal s jeho námietkami uvedenými v podanom odvolaní a na ne nereagoval. Podľa jeho názoru odvolací súd vec nesprávne posúdil. Nevzal do úvahy, že informovanosť nie je dôležitejšia ako česť a dôstojnosť človeka. Súd síce aplikoval správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval a zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu v napadnutých častiach a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu navrhol dovolanie žalobcu v potvrdzujúcej časti rozsudku o zamietnutí zvyšku návrhu, odmietnuť ako neprípustné a vo zvyšnej časti dovolanie zamietnuť ako nedôvodné. Žiadal priznať náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd alebo dovolací súd) ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobcu bolo podané 20. januára 2016 vychádzal z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, v zmysle ktorého platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), a preto skúmal prípustnosť a dôvodnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP).

7. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, platného a účinného do 30. júna 2016, ďalej len O.s.p.).

8. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným

vadám uvedeným v § 237 O.s.p. Prípustnosť dovolania proti rozsudku upravoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu bolo prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p.

9. Rozsudok odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním v potvrdzujúcej časti a zmeňujúcej časti týkajúcej sa nemajetkovej ujmy a žiadal tento rozsudok v napadnutých častiach zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

10. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016, v zmysle § 242 ods. 1 O.s.p. bol dovolací súd povinný aj ex offo posúdiť, či v konaní nedošlo k niektorej zo závažných procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. a tiež, či konanie nie je postihnuté tzv. inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

11. Žalobca vady uvedené v ustanovení § 237 O.s.p. nenamietal a dovolací súd ich ani pri svojom prieskume nezistil.

12. Pokiaľ žalobca napadol výrok rozsudku, ktorým bol potvrdený prvostupňový rozsudok o zamietnutí nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nad priznaných 10.000,-Eur, nie je jeho dovolanie v tejto časti rozsudku (potvrdzujúcej) odvolacieho súdu prípustné. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval v ustanovení § 238 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažným procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

13. Dovolací súd preto dovolanie žalobcu v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

14. Pokiaľ ide o tzv. inú vadu (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta, ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“.

15. Uplatnenie tohto stanoviska, ktoré bolo publikované v Zbierke pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny dôvod, aby na preskúmvanú vec bola aplikovaná druhá veta stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie alebo, keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Napadnutý rozsudok podáva vysvetlenie podstatných dôvodov, so zreteľom, na ktoré bolo rozhodnuté. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Dovolací súd preto dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Z uvedeného dôvodu nejde pokiaľ ide o odôvodnenie napadnutého rozsudku zároveň o tzv. inú vadu podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Dovolací súd v rámci prieskumu predmetného spisu nezistil, že by bola porušená zásada rovnosti účastníkov konania.

16. Za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania nepovažovala vtedajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu ani nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993,

R 6/2000, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 251/2012, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012.

17. Súd nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy.

18. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 dovolanie proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu bolo prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. Dovolanie má v danom prípade účinok, ktorý zostáva zachovaný aj po 1. júli 2016 (§ 470 ods. 2 CSP) - dovolateľom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v časti výroku, ktorým zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10.000,-Eur tak, že v tejto časti bol návrh zamietnutý, čím súčasne založil i subjektívnu prípustnosť žalobcu na podanie dovolania a bolo preto možné v tejto časti podrobiť rozsudok odvolacieho súdu meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

19. Žalobca výslovne uviedol, že dovolanie podáva z dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. a namietal nesprávne právne posúdenie vecí odvolacím súdom.

20. Dovolací súd odkazuje v podrobnostiach na odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, v časti, v ktorej vysvetlil svoje závery, ktoré ho viedli k záveru, že v danom prípade postačuje ospravedlnenie a nie je potrebné priznať nemajetkovú ujmu.

21. Dovolací súd dodáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V danej veci sa však nejedná o tento prípad.

22. Žalobca v konaní nepreukázal objektívne hľadiská pre posúdenie existencie závažnej ujmy v osobnostných právach ani v pracovnej, ani spoločenskej a ani v súkromnej oblasti života. Skutočnosti, ktoré uviedol žalobca boli iba jeho subjektívnymi pocitmi. Tieto nevykazovali znaky závažnej miery, či závažnej ujmy.

23. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalobca v dovolaní nedôvodne uplatnil dovolacie dôvody (§ 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p.). S poukazom na to dovolanie v zmeňujúcom výroku odvolacieho súdu zamietol ako neopodstatnené (§ 448 CSP).

24. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

25. Rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.